

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL
Poliitilise ökonoomia kateeder

V. T ü r k

KOMMUNISMI MATERIAALSE TEHNILISE BAASI LOOMINE ON
PARTEI JA NÕUKOGUDE RAHVA PEAMINE MAJANDUSLIK
ÜLESANNE

Metoodiline juhend

Tartu 1962

Тартуский государственный университет
ЭССР, г. Тарту, ул. Юликооли, 18

В. Тюрк

СОДАНИЕ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ БАЗЫ
КОММУНИЗМА - ОСНОВНАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ
ЗАДАЧА ПАРТИИ И СОВЕТСКОГО НАРОДА

На эстонском языке

Arh.

Tartu Kõrgkooli Ülikooli
Raamatukogu

248

Vastutav toimetaja Ü. Vanaaseme
Korrektor I. Koemets

=====

TRÜ rotaprint 1962. Trükipoognaid 1,5.
Tir. 1500 eks. MB 01463. Tell. nr.689.

Tasuta

S i s s e j u h a t u s

Kommunismi ehitamine on keerukas ajalooline protsess, mis kulgeb ühiskonna arenemise objektiivsete seaduste põhjal. Käesoleva ajastu põhiliseks sisuks on üleminek kapitalismilt sotsialismile, kommunismile maailma mastaabis. Kommunismile jõuavad kõik maad, ühed varem, teised hiljem. NLKP uues programmis on käsitletud kommunismi ülesehitamise seaduspärasusi meie maal ning sellest tulenevaid partei ja kogu rahva ees seisvaid ülesandeid. Nende püstitamisel ja formuleerimisel on lähtutud Nõukogude Liidu objektiivsete tingimuste ja võimaluste rangelt teaduslikust analüüsist. NLKP XXII kongressil kavandatud kommunismi ehitamise programm meie maal on reaalne, ta vastab igakülgselt tegelikku- sele.

Missugused on partei ja nõukogude rahva peamised ülesanded kommunismi ehitamisel?

Kommunismi ehitamise peamisteks ülesanneteks NSV Liidus on:

- 1) kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomine;
- 2) kommunistlike ühiskondlike suhete kujundamine ja.
- 3) kommunistliku ühiskonna igakülgselt arenenud inimese kasvatamine.

Kõik nimetatud ülesanded on üksteisega orgaaniliselt seotud. Kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomine on otustav läbi majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste ülesannete ahelas. Seda tingivad meie maa arenemise sisemised ja välised tingimused. N. S. Hruštšov oma ettekandes partei XXII kongressile rõhutab, et kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomine annab meie maale võimaluse saavutada

tootlike jõudude ennenägematu arenemine ja esikoht maailmas toodangu hulgalts iga elaniku kohta; tagada kõrgeim ühiskondlik tõõviljakus võrreldes mistahes kapitalistliku riigiga; arendada igati materiaalsete ja kultuuriliste hävede tootmist nõukogude inimeste kõigi vajaduste rahuldamiseks; kujukundada sotsialistlikud tootmissuhted järk-järgult ümber kommunistlikeks; luua klassideta ühiskond; likvideerida olulised erinevused linna ja maa vahel, vaimse ja füüsilise tõõ vahel. (NLKP programm, Tallinn 1961, lk. 23) Tingituna sellest, et ülalnimetatud peamised ülesanded on üksteisega orgaaniliselt seotud, tuleb neid ülesandeid lahendada üheaegselt.

1. Kommunistliku materiaalse tehnilise baasi iseloomulikud jooned

Ühiskonna materiaalne tehniline baas ehk tootmisbaas kujutab endast tootmisvahendeid ja nende rakendamise, kasutamise viisi antud ühiskonnas. Materiaalse tehnilise baasi mõiste ei lange kokku tootlike jõudude mõistega. Nii ei kuulu materiaalse tehnilise baasi hulka inimesed kui tootlike jõudude üks komponent. Kuid peale tootmisvahendite kuulub siia ka tootmise organisatsioon ja tootmistehnoloogia, mida aga ei arvata tootlike jõudude hulka. Selle tõttu on ühiskonna materiaalne tehniline baas seotud alati teatud tootmisviisiga. Nii näiteks eksisteerib kapitalismi materiaalne tehniline baas, sotsialismi materiaalne tehniline baas. Uue ühiskonna materiaalne tehniline baas ei saa välja areneda valmis kujul vana ühiskonna rüpes, küll aga võivad selleks tekkida vajalikud materiaalsed tingimused.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressil arutati igakõlgselt kommunistliku materiaalse tehnilise baasi loomist meie maal. Mis on siis iseloomulik kommunistliku materiaalsele tehnilisele baasile?

Kommunistliku materiaalse tehnilise baasi mitmekõlgne iseloomustus on antud NLKP programmis. "See tähendab: meie maa

täielikku elektrifitseerimist ja selle alusel kõigis rahvamajandusharudes tehnika, tehnoloogia ja ühiskondliku tootmise organiseerimise täiustamist; tootmisprotsesside kompleksset mehhaniseerimist ja nende järjest täielikumat automatiseerimist; keemia ulatuslikku rakendamist rahvamajanduses; uute, majanduslikult efektiivsete tootmisharude, uute energialiikide ja materjalide igakülgset arendamist; looduslike, materiaalse ja tööjõureservide igakülgset ja ratsionaalset kasutamist; teaduse orgaanilist ühendamist tootmisega ning teaduse ja tehnika progressi kiiret tempot; töötajate kõrget kultuurilist ja tehnilist taset; tunduvat üleolekut kõige arenenumatest kapitalistlikest maadest tööviljakuse suhtes, mis on kommunistliku korra võidu tähtsaim tingimus." (Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn 1961, lk. 62) Iseloomustuses loetletud elemendid ja selle baasi käljed oma ühtsuses moodustavadki kommunismi materiaalse tehnilise baasi.

Arusaadavalt võivad ka kapitalismi ajal üksikud materiaalse tehnilise baasi elemendid (näiteks mõned tootmisharud) olla küllaltki arenenud. Kuid vaatamata sellele, kui kaugele kapitalistlik maa ka jõuaks ühes või teises tehnika-
harus, ei ole kapitalismi ajal siiski võimalik nende elementide niisugune ühiskondlik kombinatsioon, mis on iseloomulik kommunismile. Ühiskonna materiaalne tehniline baas kommunismi ajal erineb mitte ainult oma elementide kõrge arenemistaseme, vaid ka nende uue, erilise ühendusviisi poolest. Just see võimaldabki saavutada kõrgeimat ühiskondlikku tööviljakust, võrreldes kapitalismiga.

Missuguste tingimuste tõttu on kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomine muutunud reaalseks just meie maa käesoleval etapil? Seda on võimaldanud:

1) esmaklassilise rasketööstuse loomine, mis kujutab endast meie maa tehnilise progressi ja majandusliku võimsuse alust. Ajavahemikul 1913-1960 suurenes NSV Liidus tootmisvahendite tootmine 103-kordseks ning metallitöötlemise ja masinaehituse toodang 300-kordseks. Selline rasketööstuse

areng võimaldas luua väga kõrgeklassilise raketitehnika, kosmoselendude praktilised alused. Seda kroonisid kosmoselaevade "Vostok - 1" (12. IV 1961. a. välja saadetud) ja "Vostok - 2" (6. VIII 1961. a. välja saadetud) lennud ümber maakera. Suurepäraseid tulemusi on saavutatud ka tootmise kompleksel mehhaniseerimisel ja automatiseerimisel.

2) seda võimaldab ühiskondlike suhete arenemine. NSV Liidus on sotsialism täielikult ja lõplikult võitnud. Kujunesid välja uued kommunistliku töö vormid (kommunistliku töö kollektiivide liikumine). Olulised muudatused leidsid aset tööstuse, ehitustegevuse ja põllumajanduse juhtimise ja planeerimise alal. See kõik loomulikult stimuleerib ja kiirendab kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomist.

3) seda võimaldab sotsialistliku maailma-majandussüsteemi kujunemine, mis määrab tänapäeval kogu inimkonna arenemise.

Kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomiseks on NSV Liidus ette nähtud kahekümneaastane periood, mis omakorda on jagatud kaheks aastakümneks. Selline jagunemine kahte etappi tuleneb kahest tähtsast majanduslikust ülesandest, mida lahendab nõukogude rahvas partei juhtimisel. Esimesel aastakümnel lahendatakse V. I. Lenini poolt püstitatud ajaloolist ülesannet: järele jõuda kõige arenenumatele kapitalistlikele maadele toodangu hulgalta iga elaniku kohta. Võistlus pole seejuures muidugi mingil juhul omaette eesmärk. Kapitalistlike maade tipptulemuste ületamine majanduselu kõigil aladel kujutab endast meie jaoks vaid etappi, mis tuleb läbida kommunismile üleminekuks vajaliku tootmistaseme loomisel. Kapitalistlike maade kõige kõrgemad näitajad on meile vaid n. ö. algmöödupuu ja nende ületamiseks kulub 10 aastat. Sellel perioodil säilitavad majandusliku võistluse probleemid meie maa jaoks otsustava tähtsuse. Siis jõuame aga teelahkmele, kust sammume edasi oma rada ja möödame oma majanduse arengut mitte enam kapitalistliku, vaid juba oma, kommunistliku möödupuuga.

Teisel kümneaastakul luuakse kommunismi materiaalne

tehniline baas, s.t. lahendatakse NSVL majanduslik põhi-
ülesanne. Viimane eeldab kõrgemat ühiskondliku tootmise ta-
set, nii et "ühiskondliku rikkuse allikad hakkaksid voola-
ma laia jõena" (K. Marx). Et seda ülesannet täita kasvõi
põhijoontes, kulub pärast kapitalistlike maade tootmista-
seme ületamist tingimata veel vähemalt 10 aastat loovat
tööd. Seepärast ongi programmis ette nähtud kommunismi ma-
teriaalse tehnilise baasi loomiseks 20-aastane periood. Pär-
rast seda saab NSV Liit enda käsutusse seninägematud toot-
likud jõud, mis kindlustavad põhijoontes kommunistliku
ühiskonna ehitamise meie maal.

2. Ühiskondliku tööviljakuse tunduv tõstmine on kommunismi ehitamise põhiline tingimus.

Oma ettekandes NLKP programmist ütles N. S. Hruštšov:
"Meie peame olema hästi teadlikud sellest, et tootmise kom-
munistliku taseme saavutamiseks etendab otsustavat osa töö-
viljakus. Ühiskondliku töö viljakuse tõstmine ongi meie
progressi moodsupuu ja inimeste elatustaseme tõstmise üli-
tähtis allikas." (lk. 31.) Meie maa majanduse arendamisel
peab tublisti tõusma rahva materiaalse heaolu ja kultuuri-
tase. Toodangu kasv saavutatakse kas 1. tootmise laienda-
mise või 2. tööviljakuse tõstmise teel. Missugune on aga
nendest tootmise arendamise teedest peamine?

Viimase 10-15 aasta jooksul saadi NSV Liidu tööstustoo-
dangu juurdekasvust 65-70 % tööviljakuse kasvu arvel ja
30-35 % töötajate arvu suurendamise arvel. Edaspidi tõuseb
tööviljakuse osatähtsus veelgi ja ulatub ajavahemikul 1961-
1980 ligikaudu 80-90 %-ni.

Tootmise laiendamine on piiratud tööjõu juurdekasvuga.
Lähema 20 aasta jooksul suureneb töötajate arv ligikaudu
40 % võrra. Kuid kogu juurdekasvu ei kasutata ära ainuüksi
tootmise laiendamiseks. Käesoleval seitseaastakul (1959 -
1965) suunatakse tööliste ja teenistujate juurdekasvust
65 % tootmissfääri. Nendest 80 % hakkavad tööle tööstuses

ja transpordis. Lähema 20 aasta kestel kasutatakse suurt osa tööjõudu juurdekasvust mitte tootmissfääris, vaid eeskätt hariduse ja tervishoiu alal. Samal ajavahemikul (1961-1980) peab aga suurenema ühiskondlik koguprodukt ligikaudu 5-kordseks. Niisiis saadakse rahvatulu juurdekasvust kuni 90 % tööviljakuse kasvu arvel.

Näiteks olgu märgitud, et üheprotsendiline tööviljakuse tõus Tartu linna tööstuses annab 775 000 rubla väärtuses täiendavat toodangut. Kui iga tööline Tartu tööstustevõtetes tõstaks oma tööviljakust 1 % võrra, hoiaksime aastas kokku 100 inimese töö, teisiti väljendades moodustaks 1 % tööviljakuse tõusu arvel saadud summa 1/3 selliste tehaste tootmisvõimsustest nagu Tartu Ehitusmaterjalide Tehas, Tartu Alumiiniumivabrik ja Tartu Põllutööstusmasinate Tehas kokku.

NSV Liidus on tööviljakuse kiiremaks kasvuks kõik vajalikud objektiivsed ja subjektiivsed tingimused. Tootlike jõudude ja tootmissuhete vastavus kindlustab ühelt poolt väga kiire tehnilise progressi ja teiselt poolt ühiskondlike suhete pideva täiustamise. Ühiskondliku tootmisviisi kaks põhikülge mõjutavad vastastikku aktiivselt ühiskonna progressiivset arenemist. Sellega on kindlustatud meie maal kõrge tööviljakuse kasvutempo. Näiteks: NSV Liidu tööstuses suurenes tööviljakus I viisaastakul 41 % võrra, II viisaastakul 82 %, III viisaastaku 3 esimesel aastal 33 %, IV viisaastakul 37 %, V viisaastakul 44 % võrra. Kõrge kasvutempo on ette nähtud ka käesoleval seitseaastakul: tööstuses 45-50 %, ehituses 60-65 %, raudteetranspordis 34-37 %, sovhoosides 60-65 % ja kolhoosides umbes 2 korda. Kuid tööviljakus pole tõusnud üksnes protsentuaalselt, suurenenud on ka tööviljakuse tõusu iga protsendi absoluutne väärtus. See oli 1952. a. 5,2 miljardit rubla, 1959. a. 10,5 miljardit rubla, 1965. a. (plaanis) 18,5 miljardit rubla (võrreldavates hindades).

Senised kolme esimese aasta tulemused lubavad väita, et tööviljakuse tõstmise ülesanne käesoleval seitseaasta-

kul täidetakse ja äletatakse. Samuti nähakse ette NSV Liidu generaalspektiivplaanis kõrge tööviljakuse kasvu tempo. Lähema 10 aasta (1961-1970) jooksul tõuseb tööviljakus tööstuses ligikaudu 2-kordseks, 20 aasta kestel aga 4-4,5-kordseks; põllumajanduses vastavalt 2-2,5-kordseks ja 5-6-kordseks. Tööpäeva lühendamise tõttu tõuseb toodangu hulk iga töötunni kohta tublisti rohkem. Siit tulenebki küsimus, missugused on tööviljakuse tõstmise peamised teed?

Tööviljakuse tõus tähendab elava ja asjastatud töö kokkuvõidu. "Tööviljakuse tõus seisab selles, et elava töö osatähtsus väheneb, varem tehtud töö osatähtsus aga suureneb, ent suureneb nõnda, et kaubas sisalduva töö üldsumma väheneb, järelikult nõnda, et elava töö hulk väheneb kiiremini kui varem tehtud töö hulk suureneb" (K. Marx, Kapital, III kd., lk. 271). Niisiis väheneb produkti tootmisel ühiskondlikult vajaliku töö hulk tööviljakuse kasvu tagajärjel ehk teisiti öeldes, suureneb toodangu hulk antud ajavahemikus.

Tööviljakuse tõstmise esmaseks ja põhiliseks tingimuseks on kiire teaduslik-tehniline progress, töö tehnilise varustatuse suurendamine. See on n. ö. materiaalne alus. Teadus on muutunud otseseks tootlikuks jõuks, mida nägi ette omal ajal juba K. Marx. Teadus tungib ühelt poolt järjest kaugemale teoreetilistesse avarustesse ja teiselt poolt jõuab lähemale tootmispraktikale ja tegelikule elule üldse. Toimub teaduse ja praktika vastastikune lähenemine ning otsene läbipõimimine. Ja seda kõigis, nii teoreetilistes kui ka rakenduslikes teadustes.

Võtame näiteis käberneetika kui teaduse juhtimisest, selle rakendamise majanduslikus tegevuses ja juhtimises. Käberneetika on lahutamatult seotud tootmisprotsesside kompleksse automatiseerimisega. Viimane on tääpiline kommunismi materiaalsele tehnilisele baasile. Tootmise osaline automatiseerimine ei saa oma piiratuse tõttu kindlustada sellist ühiskondliku tööviljakuse tõusu, mis on vajalik tarbeseemete külluse loomiseks. Seetõttu pidas NLKP KK 1959. a.

juunipleenum vajalikuks "minna üle üksikute operatsioonide automatiseerimiselt täielikult automatiseeritud tehnoloogiliste protsesside, tsehhide ja ettevõtete loomisele esma-joones nendes tootmisharudes, kus automatiseerimine annab maksimaalselt majanduslikku efekti" (NLKP Keskkomitee 1959. aasta juunipleenumi materjale, Tallinn 1959, lk. 161).

Meie teadlaste väljapaistvad saavutused tuumafüüsika, elektroonika ja aatomienergia rahuotstarbelise kasutamise alal on loonud kompleksseks automatiseerimiseks vajalikud teaduslik-tehnilised eeldused. Kaasaegsed tootmisprotsessid toimuvad paljudes tootmisharudes kõrgete temperatuuride (aatomienergeetika), ülikõrgete survete (sünteesilise lämmastiku tootmisel 1500 atmosfääri) ja suurte kiiruste juures ning tervisele ohtlikes tingimustes, mis nõuab automaatika ühendamist kaugjuhtimisega. Nii tekkis telemehhanika. Selle ühendamine raadioga kutsus ellu raadiomehhanika, milleta poleks olnud võimalik kosmiliste rakettide ja maa kunstlike kaaslaste väljasaatmine.

Ka kaugenägemist rakendatakse väga paljudes rahvamajandusharudes. Näiteks kasutatakse seda suurtes raudteejaamades rongide formeerimise jälgimiseks, sadamates laadimistöödest ülevaate saamiseks.

Automatiseeritud tootmise juhtimine ülikõrgete parameetrite tingimustes ei ole inimesel sageli enam jõukohane. Tema meeled ei suuda enam vajaliku kiirusega reageerida tootmisprotsesside muutustele. Tekkis vajadus luua masinate süsteemi uus läli - juhtimismasin, mis automaatselt juhiks, reguleeriks ja kontrolliks automaatmasinate kompleksi tegevust. Selle vajaduse lahendaski küberneetika. Juhtimismasinat ülesandeks ei ole energia ülekande või muundamise teostamine või tööoperatsioonide sooritamine (nagu see varem oli masinatele tüüpiline), vaid teiste masinate ja seadmete tegevuse juhtimine. Kaasaegsed automaatsed juhtimismasinad, olles varustatud elektronseadistega, on suutelised ise valida ja määrama juhtivate masinate süsteemile optimaalse töörežiimi. Säärased küberneetilised masinad hakkavad kommu-

nismi tingimustes juhtima mitte ainult automaatliine, vaid ka komplekselt automatiseeritud tsehhe ja tehaseid. See aga vabastab suurel hulgal tööjõudu teisteks ühiskonna arendamise vajadusteks ja tõstab tööviljakuse ennenägematult kõrgele.

Tootmise kompleksne automatiseerimine muudab ka tootmistehnoloogiat. See võimaldab kergendada inimese tööd, märksa intensiivistada ja kiirendada tootmisprotsesse, saavutada nende kõrge täpsusklass, standardiseerida massilisi tööstustooteid, maksimaalselt rakendada vool- ja konveier-tootmist. Mehhaanilist töötlemist täiendavad ja asendavad vajaduse korral keemilised meetodid, elektrienergia tehnoloogiline kasutamine, elektrokeemia jne.; üha tähtsamale kohale tootmistehnoloogias asuvad radioelektronika, pooljuhid, ultraheli.

Tootmise kompleksne mehhaniseerimine ja automatiseerimine ning tehnoloogiliste protsesside täiustamine on mõeldav vaid kogu maa elektrifitseerimise korral. Elektrienergia tootmine peab ennetama tööstuse ja põllumajanduse toodangu kasvu. Ainult sel juhul suudame kindlustada kõik energia tootmise vajadused. Elektrienergiat toodetakse praegu (1961. a.) ligikaudu 330 miljardit kWh. Nimetatud toodang suureneb 1970. aastaks 900-1000 miljardi kWh-ni, 1980. a-ks koguni 2700-3000 miljardi kWh-ni, s.o. 9-10 korda rohkem kui 1960.a. See võimaldab suurendada tööstuses tehtava töö varustust elektrienergiaga 8-9-kordseks. Olgu märgitud, et praegustes tingimustes suureneb töö varustamine elektrienergiaga 2 korda kiiremini kui tööviljakus. Väga kiiresti tõuseb meie vabariigis põllumajanduse elektrienergiaga varustamine. Kui 1940. a. tarbiti Eesti põllumajanduses 1,8 miljonit kWh elektrienergiat, siis 1958. a. 60,2, 1961. a. juba 80 miljonit kWh elektrienergiat, 1980. aastaks on perspektiivplaanis ette nähtud suurendada meie vabariigi põllumajanduses elektrienergia tarbimist 1950 miljoni kWh ehk ligikaudu 25 korda.

Elektrienergia rakendamine hoiab väga palju tööjõudu kokku. Näiteks: iga 1000 kWh elektrienergiat, mis kasutatakse

se kolhoosides elektrimootorites, hoiab kokku keskmiselt 300 inim- ja 100 hobutööpäeva. Farmide vesivarustuse elektrifitseerimine vähendab töökuulu 90 %. Masinalüps tõstab tööviljakust üle 2 korra.

Ühiskondliku tööviljakuse tõstmisel etendavad olulist osa ka kemiseerimine ja tuumaenergia rakendamine rahuotstarbelisteks vajadusteks. Kemiseerimine hoiab kokku väga palju tööjõudu. Näiteks ühe tonni puuvilla tootmiseks kulub kuni 240 inimpäeva, lina tootmiseks kuni 470 inimpäeva, sünteesilisest materjalist ühe tonni kiu tootmiseks ainult 56 inimpäeva. Kemiseerimisel on põllumajanduses väga suur tulevik. Üha laialdasemalt hakatakse kasutama keemilist umbrohutõrjet, seda eriti rühvelkultuuride kasvatamisel. Samuti suurendatakse märgatavalt mineraalväetiste tootmist, kuna see võimaldab mitmekordselt tõsta põldude saagikust.

Tuumaaenergiat kasutatakse laialdaselt näiteks aatomi-elektrijaamades. Praegu on ehitamisel Voroneži oblastis ja Belojariskis aatomi-elektrijaamad, kus kasutatakse vesi-vee-reaktorit. Belojariski aatomi-elektrijaam on väga ökonoomne. Tema kasutegur on 35-37 %. Tuumaaenergiat kasutatakse praegu juba kõikide rahvamajanduse harudes, see suurendab mitmekordselt tööviljakust antud tööloikudes.

Teaduslik-tehniline progress nõuab ka töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme pidevat tõstmist. Et töölisel suudaksid kasutada kaasaegset tootmistehnikat vajaliku efektiivsusega, peavad nad rikastama oma tööalaseid teadmisi, õppides kas statsionaarselt või mittestatsionaarselt, tootmistööd katkestamata. Kommunismi ehitamisel tõuseb mittestatsionaarne õppimine järk-järgult esikohale. 1961. a. õppis NSV Liidus 56 miljonit inimest. Eriti suureneb inseneride, tehnikute ja agronomide arv.

Tootmisvahendite ja tööjõu otstarbekaks ja efektiivsaks ühendamiseks tuleb kasutada kõige progressiivsemaid tootmise ja töö organiseerimise vorme. See on üheks tähtsamaks tööviljakuse tõstmise teeks. Ühiskondliku töö ratsionaalse organiseerimise põhivormideks on ettevõtete spetsia-

liseerimine ja koopereerimine ning sösarettevõtete otstarbekas kombineerimine. See võimaldab rakendada ettevõtetes kõrge tootlikkusega automaatmasinate süsteeme ja kindlustada kõrget tööviljakuse kasvutempot. Põllumajanduses aga võimaldab sügav ja stabiilne spetsialiseerimine kasutusele võtta igas majandis teaduslikult põhjendatud maaviljeluse ja loomakasvatuse süsteemi. Üha laialdasemalt kasutatakse tootmisettevõtetes töö organiseerimiseks kompleksbrigaade, mis võimaldab paremini ära kasutada brigaadiliikmete võimeid tootmises.

Tööstuses laiendatakse järjekindlalt tootmise konveieriseerimist. Selle aste tõusis ajavahemikul 1958-1961 Eesti NSV trikotaažitööstuses 57 %-lt 87 %-ni, õmblustööstuses 35 %-lt 80 %-le ja jalatsitööstuses 51 %-lt 79 %-ni.

Tootmise ja töö organiseerimise taseme tõstmisel etendab määravat osa ka tootmise planeerimise ja juhtimise täiustamine. Tugevdatakse juhtimise riiklikku tsentralisatsiooni ja tõstetakse kohalike juhtivate majandusorganite ning ettevõtete initsiatiivi majandusküsimuste lahendamisel. Ühtse planeerimise osatähtsuse kasv nõuab sügavat teadusliku põhjendust plaanide koostamisel ja tohutuid majanduslike arvestusi. Teadlased võtavad siin kasutusele elektronarvutusmasinad. See omakorda võimaldab rangelt kinni pidada proportsionaalsusest kogu rahvamajanduses.

Kiire tööviljakuse kasv pole mõeldav ilma materiaalsete ja moraalsete tööstiimulite kasutamisetä. Need on väga tähtsad tegurid, mis omalt poolt mõjutavad töötajate aktiivset osavõtmist ühiskondlikust tootmisest. Materiaalse huvitatuse printsiip viiakse ellu ühelt poolt kehtiva töötasustamise süsteemi kaudu ja teiselt poolt mitmesuguste ühiskondlike materiaalse stimuleerimise vormide abil. Moraalsed tööstiimulid saavad tänapäeval igakülgse arenduse kommunistlike töö kollektiivide liikumises.

3. Tööstuse arendamine ja tema osatähtsus kommunistliku ühiskonna tootlike jõudude loomisel

Suurtööstus on sotsialismi materiaalseks aluseks. "Sotsialismi ainsaks materiaalseks aluseks," rõhutab V.I. Lenin, "võib olla mehhaniseeritud suurtööstus, mis suudab reorganiseerida ka põllumajanduse." (Teosed, 32. kd., lk. 434.) Kommunismi ehitamisel suureneb tööstuse tähtsus veelgi. Kõrge arengutasemega kaasaegne tööstus ja tema edasine kiire arenemine on kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomise äärmiselt tähtis tingimus.

Tööstustoodang suurenes ajavahemikul 1913-1960 45-kordseks, sealhulgas tootmisvahendite tootmine 103-kordseks ja tarbeesemete tootmine 16,5-kordseks (kergetööstuse toodang suurenes üle 12 korra ja toiduainete tööstuse toodang ligikaudu 9 korda, Eesti NSV tööstustoodang suurenes ajavahemikul 1941-1960 11,5-kordseks.) Nendest andmetest järeldub, et NSV Liidu tööstuses on kindlustatud tootmisvahendite tootmise eelisarendamine, rasketööstuse igakülgne kasv. Sellest põhimõttest peetakse kinni ka käesoleval seitseaastakul. Nii suureneb ajavahemikul 1959-1965 tootmisvahendite tootmine 85-88 % ja tarbeesemete tootmine 62-65 %. Ka ajavahemikul 1961-1980 on eelistatud tootmisvahendite tootmine. Nii kasvab sellel ajavahemikul tootmisvahendite tootmine NSV Liidus ligikaudu 7 korda, tarbeesemete tootmine aga ligikaudu 5 korda (Eesti NSV-s vastavalt 7,2 ja 3,1 korda). Millest on siis tingitud tootmisvahendite eelistatud tootmine?

Tootmisvahendite kiirem kasv, võrreldes tarbeesemete kasvuga, võimaldab järjekindlalt laiendada ühiskonna materiaalsel tehnilisel baasil ja selle tulemusena suurendada ka tarbeesemete tootmist. See on objektiivne majanduslik vajadus. Tootmisvahendite osatähtsus tööstuse kogutoodangus ise loomustab ka riigi tööstusliku arengu üldist taset.

V. I. Lenin, analüüsisides Marxi taastootmise seaduspärasusi, jaotas tootmisvahendid omakorda kahte suurde rühma: 1) tootmisvahendid, millega valmistatakse tootmisvahendeid ja 2) tootmisvahendid, millega valmistatakse tarbeesemeid. Sellisel jaotamisel on põhimõtteline tähtsus, sest nendevahelisest õigest vahekorrast oleneb ühelt poolt tootmise laiendamine ja teiselt poolt laiatarbekaupade tootmine. NLKP XXII kongressil arutati sellest aspektist väga põhjalikult tööstuse arendamise küsimusi. Eeloleva kahekümne aasta jooksul tehakse NSV Liidu rahvamajanduses kapitaal mahutusi ligikaudu 2 triljoni rubla ulatuses. Sel puhul on võimalik suurendada üheaegselt nii tootmisvahendite tootmist tootmisvahendite tootmiseks kui ka tootmisvahendite tootmist tarbeesemete valmistamiseks. Ajavahemikul 1961–1980 suureneb esimene ligikaudu 6-kordseks, kuid tootmisvahendite tootmine kerge- ja toiduainetetööstuse ettevõtetele, põllumajandusele, elamuehitusele ja elanike kultuuriliseks ning elutarbeks teenindamiseks aga 13-kordseks. Seda põhimõtet viiakse juba praktiliselt ellu. Nii arutati 1961. a. detsembris NSV Liidu Ülemnõukogus meie maa rahvamajanduse arendamise 1962. a. plaani. Viimases on ette nähtud forsseerida nende tootmisvahendite tootmist, mis on määratud kerge- ja toiduainetetööstusele ja põllumajandusele. Põhiliste seadmete ja masinate tootmine nende majandusharude jaoks kasvab 1962. aastal 17 % võrreldes eelmise aastaga. Samal aastal suureneb kõigi tootmisvahendite tootmine vaid 8,8 % võrra. Selline tootmisvahendite tootmise struktuuri muutus soodustab tarbeesemete tootmise kasvu. Kui aastail 1929–1940 ületas tööstuses tootmisvahendite tootmise juurdekasvu keskmine aastatempo tarbeesemete tootmise juurdekasvu tempo peaaegu 70 % võrra, siis aastail 1961–1980 vaid ligikaudu 20 %.

Tootmisvahendite tootmise forsseeritud kasv tarbeesemete valmistamiseks kindlustab omakorda rahvatarbekaupade tootmise märgatava tõusu. Nii suurendatakse 1962. a. võrreldes eelmise aastaga laiatarbekaupade tootmist 6,6 % võrra. Ette on nähtud 1962. aastal toota suhkrut, kondiitritooteid, ma-

karone ja mitmeid teisi saadusi ulatuses, mis täielikult rahuldab elanikkonna nõudmisi. Kultuurikaupu, tarbeesemeid ja majatarbeid toodetakse käesoleval aastal üle 7 miljardi rubla väärtuses ehk 37 rubla väärtuses iga elaniku kohta. Nõõblitootmine kasvab 13 %, televiisorite tootmine 12 %, kõõgi- külmutuskappide tootmine 20 % ja pesupesemismasinate tootmine 38 % võrra.

Kommunismi ehitamisel muutub tööstuse struktuur pidevalt ratsionaalsemaks ja progressiivsemaks. See toimub kolmes peamises suunas: 1) nende tööstusharude arendamine ja laiendamine, mis määravad ära tehnilise progressi tempo ja soodustavad ühiskondliku tootmise efektiivsuse tõstmist, 2) spetsialiseerumise ja koopereerimise süvenemise tagajärjel tööstusharude arvu suurendamine ning ühiskondliku tööjaotuse ratsionaalsemaks muutmine ja 3) majanduslike seoste tugevnemine rahvamajandusharude vahel. Tööstuse struktuuri muutused on progressiivsed siis, kui need kindlustavad elava ja asjastatud töö kokkuhoidu ning selle tagajärjel tõuseb ühiskondlik töövõime. Võtame näiteks muutused kütusebilansis. Siin tõuseb järjekindlalt nafta ja gaasi osatähtsus teiste kütuseliikide arvel. Kui 1950. aastal ulatus söe osatähtsus kütusebilansis 66,1 %-ni, nafta ja gaasi osatähtsus vaid 19,7 %-ni, siis 1955. a. olid need näitajad vastavalt 64,8 % ja 23,5 %, 1960. a. aga 52,8 % ja 37,9 %. 1965. aastaks tõuseb aga nafta ja gaasi osatähtsus kütuse bilansis juba 51 %-ni, söe osatähtsus aga langeb 43 %-ni. Oda- ja kütuse arvel hoiti aastail 1955-1960 kokku üle 3 miljardi rubla.

Kommunismi ehitamisel tõuseb järjekindlalt ka tööstuse kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise aste. 20 aasta jooksul ehitatakse 2800 uut masinaehitus- ja metallitehast peamiselt meie maa idapiirkondadesse, 1900 vana tehast rekonstrueeritakse. See võimaldab suurendada masinaehituse ja metallitööstuse toodangu üldmahu 10-11-kordseks, sealhulgas automaat- ja poolautomaatliinide väljalaske rohkem kui 60-kordseks. Ainuüksi 1961. a. valmistati ligi 3000

uut tüüpi suure tähtsusega masinaid, mehhanisme, aparate ja muid seadmeid, peaaegu 1000 uut tüüpi olulise tähtsusega seadiseid.

Esti NSV-s nähakse ette uue tehnika ja tehnoloogia rakendamiseks aastaiks 1960-1965 91 miljonit rubla, millest 60 miljonit rubla läheb otseselt tootmisprotsesside kompleksiks mehhaniseerimiseks ja automatiseerimiseks. Kavandatud ülesannete elluviimisel tootmise tehnilise progressi alal saavutab vabariik kokkuhoidu igal aastal orienteeruvalt 39 miljonit rubla. Tehnilise progressi tulemusena on võimalik 12 000 töölist suunata tööstusest teistesse rahvamajandusharudesse. Aastail 1960-1965 nähakse ette Eesti NSV RMN Masi-naehituse Valitsusele alluvas tööstuses moderniseerida 1100 ühikut seadmeid.

Tööstuse arendamisel tõuseb järjekindlalt keemiatööstuse osatähtsus. Lähema 20 aasta (1961-1980) jooksul suureneb keemiatööstuse toodang 17-kordseks. Väga laialdaselt areneb põldmeeride keemia. Sünteetiliste vaikude ja plastmasside tootmine suureneb generaalspektiivplaani perioodil ligikaudu 60-kordseks, tehis- ja sünteetilise kiu tootmine ligikaudu 15-kordseks ja mineraalväetise toodang 9-10-kordseks.

Üleminekul kommunismile muutub ka hankiva ja töötleva tööstuse vaherkord. Vaatamata hankiva tööstuse suurele majanduslikule osale langeb tema osatähtsus tööstuse kogutoodangus, näiteks aastail 1934-1958 1,1 korda. See tuleneb otseselt tehnilisest progressist, mis võimaldab ökonoomsemalt kulutada toorainet ja materjale. Näiteks ühe kWh elektrienergia tootmiseks kulutati 1950. a. 543 grammi tingkütust, 1959. a. aga 440 g. Edaspidi pööratakse suuremat tähelepanu hankiva tööstuse arendamisele, sest sellest oleneb ka töötleva tööstus, rahva materiaalsete tarvete rahuldamine.

Tööstuse igakülgne arendamine loob vajalikud eeldused ka põllumajanduse arendamiseks, kommunistlikule tootmisele vastava põllumajanduse väljaarendamiseks.

4. Põllumajanduse arendamine ja selle osa kommunistliku ühiskonna tootlike jõudude loomisel

Üheaegselt tööstuse arenemisega suureneb ka põlluma-
janduslik tootmine. Need tähtsamad tootmisharud on omavahel
lahutatamatult seotud. Tööstus varustab põllumajandust vajali-
ke masinate, mineraalväetise ja irrigatsioon- ning melio-
ratsiooniseadmetega, talurahvast aga tööstuskaupadega. Põl-
lumajandus varustab omalt poolt tööstust vajaliku tooraine-
ga ja töölisi toiduainetega. Et kogu rahvamajandus areneks
harmooniliselt, peab säilima optimaalne proportsioon töös-
tuse ja põllumajanduse vahel. Sellest oleneb ka majanduslike
suhete arenemine tööstuse ja põllumajanduse vahel, linna ja
maa vahel.

Põllumajanduse arendamisel on meil saavutatud suurepä-
raseid tulemusi. Ajavahemikul 1953-1960 suurenes põllumajan-
duslik kogutoodang 1,5-kordseks, sealjuures teraviljatoodang
enam kui 3 miljardi puuda võrra. 1959.-1961. a. suurenes Ees-
ti NSV-s kolhooside ja sovhooside lihatoodang ligikaudu 79%,
piima toodang 37 % ja munatoodang 83 %. Meie vabariigis suu-
renes tähtsamate põllumajandussaaduste toodang sedavõrd, et
see iga elaniku kohta ületab ka Ameerika Ühendriikide taseme.
Näiteks toodeti 1960. aastal iga elaniku kohta piima Eesti
NSV-s 705 kg, Ameerika Ühendriikides aga 310 kg, võid toode-
ti vastavalt 14,2 kg ja 3,7 kg; liha (tapakaalus) toodeti
vastavalt 83,2 kg ja 99 kg.

Vaatamata tõsistele edusammudele ei suuda põllumajandu-
se arendamine sammu pidada tööstuse ja üldse kogu rahvama-
janduse arendamisega. Nii suurenes aastail 1959-1960 tööstus-
toodang 22,1 % (plaanis 17 % asemel), kuid põllumajanduse
arendamisel ei suudetud plaanist kinni pidada. Põllumajandus-
saaduste kokkuostu plaan küll täideti, kuid kuna tööstuses
plaan ületati ja tööliste sissetulekud olid märgatavalt suu-

TRU Raamatukogu

renenud, siis tekkis põllumajandussaadustest nappus. Suurenes järsult nõudmine piima, liha ja või järele. Kujunenud vastuolu tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise vahel tuli kõrvaldada.

NLKP programmis on ette nähtud põllumajanduse tootlike jõudude arendamiseks kaks teineteisega tihedalt seotud põhiülesannet: 1) saavutada elanikkonna jaoks kõrge kvaliteediga toiduainete ja tööstuse jaoks toorainete küllus, 2) tagada nõukogude küla järkjärguline üleminek kommunistlikele suhetele ja likvideerida põhilised erinevused linna ja maa vahel (lk. 70). Et tagada põllumajandussaaduste küllus, peab suurenema toodang lähema 10 aasta jooksul umbes 2-2,5-kordseks ja lähema 20 aasta jooksul 3-3,5-kordseks. Nimetatud grandioosse ülesande lahendamisele tuleb pöörata erilist tähelepanu.

Kõigepealt tuleb tugevdada põllumajanduse materiaals-et tehnilist baasi. Viimase seitsme aasta (1954-1960) jooksul suurenesid kolhooside ja sovhooside tootmis-põhifondid peaaegu 2-kordseks; energeetilised ressursid 1,6-kordseks, traktoripark 1,5-kordseks, autode arv 2,5-kordseks, elektrienergia kulutamine 3-kordseks. Samal ajavahemikul hariti üles Kasahstanis ja Vene NFSV-s 41 miljoni ha uudis- ja jäätmaid, kuhu suunati 41 miljardit rubla kapitaalmahutusi (s.o. 1000 rubla ühe ha kohta). Käesolevaks ajaks on need kulutused juba kaetud ja saadud täiendavat puhastulu 32 miljardit rubla. (Olgu märgitud, et 40 % kokkuostetud teraviljast saadakse praegu ülesharitud uudis- ja jäätmaadelt). Käesoleval ajal suunatakse täiendavaid kapitaalvahutusi Kesk-Aasia ja Lõuna-Ukraina irrigatsioonisüsteemi rajamiseks ning Baltimaadele ja Valgevenesse melioratsioonitööde läbiviimiseks. Näiteks Besti NSV-s kuivendati maad 1959. a. 30 000 ha, 1961. a. 33 000 ha ja 1965. a. kuivendatakse juba 84 000 ha. 1962. a. plaanis on ette nähtud suurendada kapitaalvahutusi põllumajanduses 19 % võrra, kolhoosid ja sovhoosid saavad üle 216 000 traktori, 114 000 mitmesugust kombaini ja rohkem kui 12 000 mullakaevamise masinat. Besti NSV

kolhoosid ja sovhoosid saavad 1962. aastal 1140 traktorit, 400 teraviljakombaini ja 300 silokombaini.

Põllumajanduse materiaalse tehnilise baasi tugevdamine võimaldab kompleksselt mehhaniseerida ja automatiseerida põllumajanduslikke töid, kindlustab kõigi kolhooside ja sovhooside elektrifitseerimise. See viiakse meie vabariigis põhiliselt lõpule käesoleval aastal. Tööde mehhaniseerimise tase on põllumajanduses võrreldes tööstusega tunduvalt maha jäänud. Briti madal on tööde mehhaniseerimise tase loomakasvatuses. Sealiha tootmisel kulutatakse 75 % tööst sissetade ettevalmistamiseks. Seepärast tulebki taolised tööloigud põllumajanduses mehhaniseerida.

Põllumajandusliku tootmise arendamisel on käesoleval ajal määrav tähtsus teraviljatootmise järsul suurendamisel. Selleks tuleb laiendada külvipinda ja selle struktuuri nii muuta, et saagivaesed kultuurid asendataks saagirikaste kultuuridega. Nii laiendatakse tera- ja kaunviljade külvipinda saagivaese mitmeaastase heina kasvupinna vähendamise arvel. Meie vabariigis suureneb teravilja külvipind 1962. aastal 282 tuhandelt ha-lt 332 tuhandele ha-le. Järk-järgult likvideeritakse heinavälja süsteem, mis ei soodusta tootlike jõudude arenemist põllumajanduses. Üleminek rühvelkultuuride kasvatamisele peab olema majanduslikult põhjendatud. Tuleb laiendada maisi ja suhkrupeedi kasvatamist loomasõudaks.

Põllukultuuride saagikuse tõstmisel laieneb edaspidi mineraalväetise ja keemilise umbrohutõrje kasutamine. 1959.a. kulutati mineraalväetist iga künnimaa ha kohta keskmiselt 51,7 kg. (Võrdluseks võime märkida, et Ameerika Ühendriikides kulutatakse 163,5 kg, Inglismaal 646,7 kg, Prantsusmaal 405 kg, Lääne-Saksamaal 389 kg). Meie maal mineraalväetise koguse suurendamine võimaldab tõsta põllukultuuride saagikust 10-14 tsentnerilt 25-30 tsentnerile ha. Nii ongi ette nähtud suurendada lähemal aastail mineraalväetiste tootmist ligikaudu 4-kordseks. Samuti tõstetakse ka mineraalväetise kontsentratsioonist. Kõik see aitab kaasa põllumajandusliku tootmise intensiivistamisele.

Ei tohi ka unustada progressiivsete tootmise ja töö
organiseerimise vormide laialdast rakendamist. Julgemini ja
põhjendatult hakatakse kolhoosides ja sovhoosides organisee-
rima kompleksbrigaade, mille liikmed teevad kõik põllumajan-
duslikud tööd antud brigaadi ulatuses ja saavad töötasu bri-
gaadi lõpptöötulemuste alusel. Tuleb järjekindlalt ellu viia
kolhoosi talurahva materiaalse huvitatuse põhimõtet.

Oskuslikumalt hakatakse kasutama põllumajandusliku .
tootmise suurendamiseks selliseid majanduslikke hoobi nagu
riikliku kokkuostu ja kokkuostuhindade süsteem, akumulat-
siooni ja tarbimise õige koordineerimine tulude jaotamisel;
töö normeerimise ja tasustamise meetodite parandamine, kol-
hoosisiseste suhete täiustamine. 1958. aastal kehtestati
põllumajandussaadustele ühtsed diferentseeritud varumise
võõndhinnad. Ühtsed hinnad kehtestati traktoritele, põlluma-
jandusmasinatele, nende tagavaraosadele, kütusele, mineraal-
väetisele jt. tööstussaadustele. Nüüd on põllumeestel töös-
tuskaupade hinnad soodsamad kui Ameerika Ühendriikides. Seal
kulutavad farmerid traktori ostmiseks 3-4 korda ja veoauto
ostmiseks 2-3 korda rohkem põllumajandussaadusi. Põllumajan-
duses kasutatavate tööstuskaupade hindade alandamine (näi-
teks veoautodel 17 %, traktoritel 9 %, tagavaraosadel kesk-
miselt 40 %) vähendas kolhooside tootmiskulutusi aastas
keskmiselt 869 miljonit rubla ja selle kaudu vähenes ka kol-
hoositoodangu omahind.

Kõigi ülalnimetatud abinõude kompleksne elluviimine
võimaldab tublisti suurendada põllumajandussaaduste tootmist.
Meie vabariigi 1962. a. tootmisplaan näeb ette toota liha
põllumaa iga 100 ha kohta 22 tsentnerit, ning piima kõlvi-
kute 100 ha kohta 486 tsentnerit. See ülesanne on üks läli
käsoleva seitseaastaku ja generaalperspektiivplaani üles-
annete ahelas, mille edukas täitmine lähendab kommunistliku
ühiskonna materiaalse tehnilise baasi loomise lõpuleviimist.

Järeldusena võime märkida, et kommunismi materiaalse
tehnilise baasi loomine ei ole enam kauge unistus, vaid seda
on võimalik rajada lähema kahekümne aasta jooksul. Ühtki
formatsiooni pole ehitatud varem väljatöötatud plaani koha-

selt. Kommunismi ehitamise planeerimise võimalikkus kujutabki endast selle ehitustöö olulist joont. Kommunism ei saabu ise, teda loob nõukogude rahvas oma sihikindla tööga.

S e m i n a r i k a v a

T e e m a : Kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomine
- NSV Liidu peamine majanduslik ülesanne.

1. Kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomine - kommunistlike ülemineku otsustav tingimus.

Marksism-leninism kommunistliku ühiskonna kahest faasist. Tootlike jõudude määrav osa üleminekul sotsialismilt kommunistlikele.

Sotsialistliku tööstuse rajamine, põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine, transpordi ja side arendamine, industriaalse ehitustegevuse areng. Töölisklassi ja kolhoositalurahva kultuurilise ja tehnilise taseme tõus. Nõukogude teaduse edusammud. Sotsialismi täielik ja lõplik võit NSV Liidus.

Sotsialismilt kommunistlikele ülemineku kui põhiliste muudatuste protsessi tootmise tehnikas ja organisatsioonis; suured ümberkujundused tootmissuhetes, ühiskonna kultuuri- ja poliitilise elu alal kui uue inimese formeerumise protsess.

Kommunism - sotsialismi otsene jätkaja. Kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomine - NSV Liidu peamine majanduslik ülesanne aastail 1961-1980.

Vulgaarsete seisukohtade kriitika kommunistidele.

2. Kommunismi materiaalse tehnilise baasi peamised iseloomustavad jooned.

Kommunismi materiaalse tehnilise baasi arendamise ja täiustamise resultaatid.

Kommunismi materiaalse tehnilise baasi oluliste joonte iseloomustus.

Ühiskonna energeetilise baasi täielik muutus. Odava energia küllus.

Tehniline revolutsioon ja uute tootmisvahendite valmistamine.

Tootmise struktuuri progressiivsed muutused ja tootmise organiseerimise täiuslikumate vormide kasutamine - kommunistliku ühiskonna tootlike jõudude iseloomulik joon.

Tööviljakuse edasine tõstmine - kommunismi võidu otsustav tingimus.

3. Kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomise põhisuunad.

Kommunismi materiaalse tehnilise baasi iseloomulikud jooned määravad ära selle loomise põhisuuna.

Kahetekümneaastane plaan (1961-1980) - kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomise plaan.

a) Kogu maa elektrifitseerimine.

Elektrifitseerimise leninlik plaan. Rahvamajandusharude elektrifitseerimine on kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomise alus.

b) Automaatika - kommunismi tehnika.

Kompleksne mehhaniseerimine. Automatiseerimine kui mehhaniseerimise kõrgem aste. Üleminek komplekselt mehhaniseerimiselt komplekssele automatiseerimisele. Automatiseerimise tagajärjed kapitalistlikus ja sotsialistlikus ühiskonnas.

c) Tootmise kemiseerimine.

Keemia rakendamise tähtsus rahvamajanduses. Keemia rakendamine tööstuses. Sünteetiliste materjalide keemia põllumajanduses.

Tuumaenergia on tuleviku energeetika alus.

K i r j a n d u s :

K. Marx, Kapital, I kd., XIII peatükk, Tallinn 1953.

V. I. Lenin, Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand, Teosed, 27. kd.

N. S. Hruštšov, NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959-1965, Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei erakorralisel XXI kongressil, 27. jaanuaril 1959, Tallinn 1959.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressil, Tallinn 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist, Ettekanne NLKP XXII kongressile, Tallinn 1961.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, Tallinn 1961.

N. S. Hruštšov, Maa õige kasutamine ja teravilja, liha, piima ja teiste põllumajandussaaduste tootmise kiire suurendamise tähtsaim tingimus, Kõne Vene NFSV mittemustmullatsooni oblastite ja autonoomsete vabariikide põllumajandustöötajate nõupidamisel Moskvast, 14. detsembril 1961. a., "Rahva Häääl", 21. detsembril 1961.

NSV Liidu Ülemnõukogu viienda koosseisu seitsmenda istungjärgu materjale, "Rahva Häääl", 7. ja 8. detsembril 1961.

Besti NSV Ülemnõukogu viienda koosseisu seitsmenda istungjärgu materjale, "Rahva Häääl", 26. ja 27. detsembril 1961.

* * *

Берри Л.Я., Толкачев А. С., Материально-техническая база коммунизма, Госполитиздат, 1960.

J. Käbin, EKP Keskkomitee aruanne Bestimaa Kommunistliku Partei XIII kongressile, "Besti Kommunist", nr. 10, 1961.

H. Allik, Nõukogude Besti osa kommunismi materiaalse tehnilise baasi loomisel, "Besti Kommunist", nr. 8, 1961

A. Veimer, Besti tööstuse seitsmepenikoormasammud, "Besti Kommunist", nr. 11, 1961.

S. Pervušin, Partei ja rahva ülesanne, "Besti Kommunist" nr. 10, 1961.

S. Sturmilni, Maailm 20 aasta pärast, "Besti Kommunist" nr. 10, 1961.

Tasuta